

A strategic vision for Italy in the Enlarged Mediterranean

by the CESMAR editorial team

<https://www.ammiragliogiuseppedegiorgi.it/mc/481/il-mediterraneo-allargato>

The concept of the "Enlarged Mediterranean" represents a fundamental strategic vision for Italy, which has evolved over time to respond to changing geopolitical dynamics and national interests. Starting from a geostrategic definition of the Mediterranean, it has moved towards a broader connotation, which takes into account interactions with Europe, Asia, and Africa. "Strategic depth," understood as the ability to project one's influence beyond maritime borders, is a key element for Italy's security and prosperity.

This brief essay explores the evolution of this concept, from the first maritime projections in the central Mediterranean to the expansion towards the Black Sea, the Red Sea, and beyond. It

highlights how Italy, a regional power with economic global interests, must develop a broad and dynamic strategic vision to protect its interests and play a significant role in the international arena.

It is essential to consider the area where the Italian national interests confront the capabilities of other states: the Enlarged Mediterranean.

The Mediterranean, understood in a geostrategic sense, is a well-defined concept. However, its geopolitical connotation, linked to security, particularly for Italy, is more complex. Three continents "loom" over the Mediterranean: Europe, Asia, and Africa, with significant implications for security. Therefore, it is reductive to speak of security by limiting oneself to geostrategic aspects; it is necessary to overcome the geographical limits imposed by the sea and build a strategic depth also on land, to guarantee the security of the inhabitants of the Italian peninsula.

History teaches us that the most advanced civilizations, to guarantee the security of their people, try to create a buffer between vital borders and "insidious" peoples, ensuring control of the lines of communication, both terrestrial and maritime. This strategy is defined as strategic depth.

In the case of Italy, the security of the peninsula is not divisible into two parts, a northern and a southern one, but can be traced back to a single large geopolitical space, of which the Mediterranean is the fulcrum. The propensity towards the creation of a strategic depth, both at a political and economic level, has been articulated in relation to the greater or lesser power and unity of the Italian peninsula. The more powerful it has been, the further the projection of security has taken place, demonstrating the propensity to act and not to suffer the neighboring peoples. On the contrary, when the peninsula found itself weakened and divided, it had no alternatives to relegating itself to a restricted geopolitical space, where it was only capable of reacting to offenses, without being able to anticipate the actions of others.

Between the 1st and 2nd centuries AD, Rome created a "Mediterranean-centric" European unity, comprising the Iberian Peninsula, Gaul, Britain, the Germanic territories up to the Rhine-Danube limes, the Balkan territories, Asia Minor, the Caucasus region, Mesopotamia, the Near East, and North Africa. This common space was characterized by the adoption and diffusion of Roman law, by two linguistic-cultural realities (Greek and Latin) that were not mutually exclusive, but on the contrary perfectly known by the ruling class. Within this common space, economic prosperity was guaranteed by a dense network of maritime trade protected by Roman naval power. The Mediterranean was a center of irradiation outwards, towards a periphery whose problems could not but influence the political structure of the heart of the world at that time. In this perspective are framed the struggles that Rome sustained against the Germanic tribes and against the Parthians, Rome's commercial rivals in trade with India and China.

From what has just been said, it seems logical to be able to affirm that the geopolitical space of maximum Italian interest should be traced back to the happy expression, born precisely in the Italian Navy, of "Enlarged Mediterranean". Defining a geographical area that unequivocally corresponds to this term is not simple, as it is influenced by the interpretation of the various factors of Italian power and the political will to create or not strategic depth to the problems related to security.

It can be affirmed, in fact, that, starting from the end of the Second World War, the operational theater for the Italian Navy, initially limited to the Central Mediterranean, has progressively widened to include, at the end of the 70s, the extreme geographical boundaries of the basin (Gibraltar, Turkish Straits, Suez).

The concept of the "Enlarged Mediterranean," which, as mentioned, has remote roots, gained new momentum during the bipolar confrontation. In this period, in fact, a closed and limited continental vision, because it was linked to a territorial defense and borders, was opposed to a maritime vision that knew how necessary it was to adapt naval forces in a projective sense, to cope with an increase in national interests, especially economic ones, towards areas increasingly distant from the center of the Mediterranean.

The 1980s then saw a further expansion of the Navy's sphere of action to protect national economic interests, which came to include the Black Sea, the Red Sea, the Arabian Gulf, and the western accesses (Atlantic coasts of Portugal and Morocco); it is precisely from the 1980s that the definition of "Enlarged Mediterranean" was born at the Italian Naval War College, which summarizes this new theater, which "goes beyond" the geographical boundaries of the basin.

In the 1990s, in accordance with the joint vision of the military instrument, it was begun to speak of "going beyond the Enlarged Mediterranean," that is, the indispensability of maintaining excellent diplomatic relations with key countries in the Indian Ocean and the Atlantic Ocean, in order to also exploit their strategic position as a base for further operations.

Thus wrote in 1995 the then strategy teacher at the Higher Education Institute of the Navy located in Livorno: *"The vision of our national interests must go beyond the mere needs related to the raw materials essential to maintaining the economy of transformation, but must take into account how useful it is to create areas of influence, areas from which it is possible to adequately support a possible intervention outside the Mediterranean in case of crisis. For this reason I consider it advisable to maintain the closest possible relations, and by close I mean relations that include serious investments devoid even of economic returns, first of all with Morocco and Egypt, which possess the "keys to the doors" of our "house," then with Brazil, India and Nigeria, three regional*

powers that are endowed with all the characteristics to be defined as such, but above all are geostrategically positioned in a perfect way...".

This geopolitical vision of propensity to expansion, according to lines of direction that diverge from the Mediterranean towards the extra-European continents, has been further developed by some scholars, among whom it is appropriate to remember Marco Antonsich, a young Italian geopolitician, who well summarizes what has just been said.

It is in fact appropriate to remember that Italy, a medium-sized regional power with global economic interests, must be able to develop its trade beyond the geographical limit imposed by the Mediterranean Sea. The possibility of pursuing the three economic directions, Euro-African, Eurasian and Euro-American, allows our country to play an important and independent role at the European level.

The concept of the Enlarged Mediterranean, as perceived by Italy, has common elements with the southern European countries (Spain, France and especially Greece) and with the geopolitical perceptions of other states that orbit on this sea. History shows us, in fact, that these perceptions towards the Mediterranean are different depending on the states that have shown interest in it. For the Anglo-Saxon countries (UK and USA) it becomes a rearguard to be defended in perspective of ensuring dominion over other areas of greater interest (control over the Middle East and the routes between the two oceans - Indian and Atlantic - characterized by the dominion of transit points and strategic outposts: Sicily, Cyprus, Malta, etc.). For these countries it is therefore a means to achieve an end that is outside the Mediterranean itself.

For the Mediterranean countries, on the other hand, it represents the starting point of every projection outwards, essential to ensure an adequate strategic depth, an indispensable foundation of the security of the state. In this case, the Mediterranean does not constitute a means, but rather the end of every line of action that takes place on it. In short, a clash is outlined between a will to dominate the choke points and control the lines of communication and one linked to the projection of stability.

As a common factor in the two aforementioned perceptions, considering that the numerous divisions, the different perceived identities and the many variables proper to this Operational Theater cannot be eliminated, the common need to contain them is highlighted, should they collide with each other, preventing them from degenerating into widespread conflict. It should therefore be necessary to express a common will towards cooperation and an effort of integration through tolerance and sharing. This should not limit, however, the necessary firmness and decision in containing the widespread difficulties expressed by the threat and risk represented by terrorism, illegal immigration, crime, etc.

On the basis of this consolidated and valid concept, the Enlarged Mediterranean can be defined as "the Maritime Operational Theater of primary national interest, comprising all those countries towards which Italy defines its own unitary and independent security strategy; it geographically includes, also, areas of interest of the Atlantic Alliance and the European Union."

Concluding our analysis, it can be affirmed that the concept of "Enlarged Mediterranean" represents a fundamental strategic vision for Italy, which has evolved over time to respond to changing geopolitical dynamics and national interests. Starting from a geostrategic definition of the Mediterranean, it has moved towards a broader connotation, which takes into account interactions with Europe, Asia and Africa. "Strategic depth," understood as the capacity to project one's influence beyond maritime borders, is a key element for Italy's security and prosperity. This brief analysis has explored the evolution of this concept, from the first maritime projections in the central Mediterranean to the expansion towards the Black Sea, the Red Sea and beyond, highlighting how Italy, a regional power with global interests, must develop a broad and dynamic strategic vision to protect its interests and play a significant role in the international arena.

In conclusion, the "Enlarged Mediterranean" is not only a geographical concept, but a strategic vision that embraces the multiple dimensions of Italian foreign policy. Italy, due to its position and its maritime history, has a crucial role to play in this area, as a bridge between different cultures, economies and interests. In short, the "Enlarged Mediterranean" represents for Italy a unique challenge and opportunity. By fully exploiting the potential of this area, our country can strengthen its security, promote its prosperity and play a leading role in the international arena.

Here is a summary of some recommendations to be emphasized.

1. **Develop an integrated strategy:** It is essential that Italian foreign policy adopts an integrated strategic vision, which takes into account the interconnections between the Mediterranean, Africa, the Middle East and beyond. We can no longer think of Italy's security and prosperity in narrow terms, but we need a broad and dynamic vision, capable of anticipating challenges and seizing opportunities that arise in this complex scenario.
2. **Invest in the Navy:** The Navy is an essential tool for the projection of Italian power in the "Enlarged Mediterranean". It is necessary to ensure that the Navy has the resources and capabilities adequate to play its role in protecting national interests, maritime security and international cooperation.
3. **Promote regional cooperation:** Italy must actively promote regional cooperation in the Mediterranean, involving all the riparian countries, both European, African and Middle Eastern. The creation of strategic partnerships, the promotion of intercultural dialogue and the shared management of resources are key elements to ensure the stability and prosperity of the area.

4. **Enhance the Blue Economy:** The "Enlarged Mediterranean" offers immense opportunities for the development of the Italian Blue Economy. It is necessary to invest in sectors such as sustainable fishing, aquaculture, marine renewable energies, coastal tourism and technological innovation, creating synergies between public and private sectors and enhancing Italian excellence in these sectors.
5. **Address geopolitical challenges:** The "Enlarged Mediterranean" is also an area exposed to global challenges such as climate change, illegal migration, terrorism and organized crime. Italy must play an active role in managing these challenges, promoting multilateral solutions, strengthening international cooperation and investing in moderate policies and adaptation to different situations.

Μια στρατηγική vision για την Ιταλία στην ευρύτερη Μεσόγειο

Σύνταξη CESMAR

<https://www.ammiragliogiuseppedegiorgi.it/mc/481/il-mediterraneo-allargato>

Η έννοια της "Ευρύτερης Μεσογείου" αντιπροσωπεύει ένα θεμελιώδες στρατηγικό όραμα για την Ιταλία, το οποίο έχει εξελιχθεί με την πάροδο του χρόνου για να ανταποκριθεί στις μεταβαλλόμενες γεωπολιτικές δυναμικές και τα εθνικά συμφέροντα. Ξεκινώντας από έναν γεωστρατηγικό ορισμό της Μεσογείου, έχει κινηθεί προς μια ευρύτερη χροιά, η οποία λαμβάνει υπόψη τις αλληλεπιδράσεις με την Ευρώπη, την Ασία και την Αφρική. Το "στρατηγικό βάθος", που νοείται ως η ικανότητα προβολής της επιρροής πέρα από τα θαλάσσια σύνορα, είναι ένα βασικό στοιχείο για την ασφάλεια και την ευημερία της Ιταλίας.

Αυτό το σύντομο δοκίμιο εξερευνά την εξέλιξη αυτής της έννοιας, από τις πρώτες θαλάσσιες προβολές στην κεντρική Μεσόγειο έως τη διεύρυνση προς τη Μαύρη Θάλασσα, την Ερυθρά

Θάλασσα και πέρα. Επισημαίνει πώς η Ιταλία, μια περιφερειακή δύναμη με παγκόσμια οικονομικά συμφέροντα, πρέπει να αναπτύξει ένα ευρύ και δυναμικό στρατηγικό όραμα για να προστατεύσει τα συμφέροντά της και να διαδραματίσει σημαντικό ρόλο στη διεθνή σκηνή.

Είναι απαραίτητο να εξετάσουμε την περιοχή όπου τα ιταλικά εθνικά συμφέροντα συγκρούονται με τις ικανότητες άλλων κρατών: την Ευρύτερη Μεσόγειο.

Η Μεσόγειος, κατανοημένη με γεωστρατηγικούς όρους, είναι μια καλά καθορισμένη έννοια. Ωστόσο, η γεωπολιτική της χροιά, που συνδέεται με την ασφάλεια, ιδιαίτερα για την Ιταλία, είναι πιο σύνθετη. Τρεις ήπειροι "κυριαρχούν" πάνω από τη Μεσόγειο: η Ευρώπη, η Ασία και η Αφρική, με σημαντικές επιπτώσεις στην ασφάλεια. Επομένως, είναι περιοριστικό να μιλάμε για ασφάλεια περιοριζόμενοι σε γεωστρατηγικές πτυχές. Είναι απαραίτητο να ξεπεραστούν τα γεωγραφικά όρια που επιβάλλει η θάλασσα και να οικοδομηθεί ένα στρατηγικό βάθος και στην ξηρά, για να διασφαλιστεί η ασφάλεια των κατοίκων της ιταλικής χερσονήσου.

Η ιστορία μάς διδάσκει ότι οι πιο προηγμένοι πολιτισμοί, για να εγγυηθούν την ασφάλεια του λαού τους, προσπαθούν να δημιουργήσουν μια ζώνη ασφαλείας μεταξύ των ζωτικών συνόρων και των "επικίνδυνων" λαών, εξασφαλίζοντας τον έλεγχο των γραμμών επικοινωνίας, τόσο χερσαίων όσο και θαλάσσιων. Αυτή η στρατηγική ορίζεται ως στρατηγικό βάθος.

Στην περίπτωση της Ιταλίας, η ασφάλεια της χερσονήσου δεν διαιρείται σε δύο μέρη, ένα βόρειο και ένα νότιο, αλλά μπορεί να αναχθεί σε έναν ενιαίο μεγάλο γεωπολιτικό χώρο, του οποίου η Μεσόγειος είναι το επίκεντρο. Η τάση προς τη δημιουργία ενός στρατηγικού βάθους, τόσο σε πολιτικό όσο και σε οικονομικό επίπεδο, έχει αρθρωθεί σε σχέση με τη μεγαλύτερη ή μικρότερη δύναμη και ενότητα της ιταλικής χερσονήσου. Όσο πιο ισχυρή ήταν, τόσο πιο μακριά πραγματοποιήθηκε η προβολή της ασφαλείας, καταδεικνύοντας την τάση να δράσουμε και να μην υποστούμε τους γειτονικούς λαούς. Αντίθετα, όταν η χερσόνησος βρέθηκε αποδυναμωμένη και διχασμένη, δεν είχε εναλλακτικές λύσεις από το να περιοριστεί σε έναν περιορισμένο γεωπολιτικό χώρο, όπου ήταν ικανή μόνο να αντιδράσει στις προσβολές, χωρίς να μπορεί να προβλέψει τις ενέργειες των άλλων.

Μεταξύ του 1ου και του 2ου αιώνα μ.Χ., η Ρώμη δημιούργησε μια "μεσογειακή-κεντρική" ευρωπαϊκή ενότητα, που περιλάμβανε τη χερσόνησο της Ιβηρίας, τη Γαλατία, τη Βρετανία, τα γερμανικά εδάφη μέχρι το limes Ρήνου-Δούναβη, τα βαλκανικά εδάφη, τη Μικρά Ασία, την περιοχή του Καυκάσου, τη Μεσοποταμία, την Εγγύς Ανατολή και τη Βόρεια Αφρική. Αυτός ο κοινός χώρος χαρακτηριζόταν από την υιοθέτηση και τη διάδοση του ρωμαϊκού δικαίου, από δύο γλωσσικές-πολιτιστικές πραγματικότητες (ελληνική και λατινική) που δεν αλληλοαποκλείονταν, αλλά αντίθετα ήταν τέλεια γνωστές από την άρχουσα τάξη. Μέσα σε αυτόν τον κοινό χώρο, η οικονομική ευημερία εξασφαλιζόταν από ένα πυκνό δίκτυο θαλάσσιου εμπορίου που

προστατευόταν από τη ρωμαϊκή ναυτική δύναμη. Η Μεσόγειος ήταν ένα κέντρο ακτινοβολίας προς τα έξω, προς μια περιφέρεια της οποίας τα προβλήματα δεν μπορούσαν παρά να επηρεάσουν την πολιτική δομή της καρδιάς του κόσμου τότε. Υπό αυτή την οπτική, πλαισιώνονται οι αγώνες που η Ρώμη διεξήγαγε εναντίον των γερμανικών φυλών και εναντίον των Πάρθων, εμπορικών αντιπάλων της Ρώμης στο εμπόριο με την Ινδία και την Κίνα.

Από όσα έχουν ειπωθεί, φαίνεται λογικό να μπορούμε να επιβεβαιώσουμε ότι ο γεωπολιτικός χώρος μέγιστου ιταλικού ενδιαφέροντος θα πρέπει να αναχθεί στην ευτυχισμένη έκφραση, που γεννήθηκε ακριβώς στο Ιταλικό Ναυτικό, της "Ευρύτερης Μεσογείου". Ο ορισμός μιας γεωγραφικής περιοχής που να αντιστοιχεί unequivocally σε αυτόν τον όρο δεν είναι απλός, καθώς επηρεάζεται από την ερμηνεία των διαφόρων παραγόντων της ιταλικής δύναμης και την πολιτική βούληση να δημιουργηθεί ή όχι στρατηγικό βάθος στα προβλήματα που σχετίζονται με την ασφάλεια.

Μπορεί να ειπωθεί, πράγματι, ότι, ξεκινώντας από το τέλος του Β' Παγκοσμίου Πολέμου, το επιχειρησιακό θέατρο για το Ιταλικό Ναυτικό, αρχικά περιορισμένο στην Κεντρική Μεσόγειο, έχει σταδιακά διευρυνθεί για να συμπεριλάβει, στα τέλη της δεκαετίας του '70, τα ακραία γεωγραφικά όρια της λεκάνης (Γιβραλτάρ, Τουρκικά Στενά, Σουέζ).

Η έννοια της "Ευρύτερης Μεσογείου," η οποία, όπως αναφέρθηκε, έχει απομακρυσμένες ρίζες, απέκτησε νέα ώθηση κατά τη διάρκεια της διπολικής αντιπαράθεσης. Κατά τη διάρκεια αυτής της περιόδου, στην πραγματικότητα, μια κλειστή και περιορισμένη ηπειρωτική θεώρηση, επειδή συνδέθηκε με μια εδαφική άμυνα και σύνορα, αντιπαρατέθηκε με μια θαλάσσια θεώρηση που γνώριζε πόσο απαραίτητο ήταν να προσαρμοστούν οι ναυτικές δυνάμεις με προβολικό τρόπο, για να αντιμετωπίσουν μια αύξηση των εθνικών συμφερόντων, ιδιαίτερα οικονομικών, προς περιοχές όλο και πιο απομακρυσμένες από το κέντρο της Μεσογείου.

Η δεκαετία του 1980 είδε στη συνέχεια μια περαιτέρω επέκταση της σφαίρας δράσης του Ναυτικού για την προστασία των εθνικών οικονομικών συμφερόντων, η οποία έφτασε να συμπεριλάβει τη Μαύρη Θάλασσα, την Ερυθρά Θάλασσα, τον Αραβικό Κόλπο και τις δυτικές προσβάσεις (ατλαντικές ακτές της Πορτογαλίας και του Μαρόκου). είναι ακριβώς από τη δεκαετία του 1980 που γεννήθηκε ο ορισμός της "Ευρύτερης Μεσογείου" στο Ιταλικό Ναυτικό Πολεμικό Κολέγιο, ο οποίος συνοψίζει αυτό το νέο θέατρο, το οποίο "ξεπερνά" τα γεωγραφικά όρια της λεκάνης.

Τη δεκαετία του 1990, σύμφωνα με την κοινή θεώρηση των ενόπλων δυνάμεων, άρχισε να γίνεται λόγος για "υπέρβαση της Ευρύτερης Μεσογείου", δηλαδή για την αναγκαιότητα διατήρησης άριστων διπλωματικών σχέσεων με βασικές χώρες στον Ινδικό Ωκεανό και τον Ατλαντικό Ωκεανό,

προκειμένου να αξιοποιηθεί επίσης η στρατηγική τους θέση ως βάση για περαιτέρω επιχειρήσεις.

Έτσι έγραφε το 1995 ο τότε καθηγητής στρατηγικής στο Ανώτατο Εκπαιδευτικό Ινστιτούτο του Ναυτικού που βρίσκεται στο Λιβόρνο: "Το όραμα των εθνικών μας συμφερόντων πρέπει να υπερβεί τις απλές ανάγκες που συνδέονται με τις πρώτες ύλες που είναι απαραίτητες για τη διατήρηση της οικονομίας μετασχηματισμού, αλλά πρέπει να λάβει υπόψη πόσο χρήσιμο είναι να δημιουργηθούν περιοχές επιρροής, περιοχές από τις οποίες είναι δυνατόν να υποστηριχθεί επαρκώς μια πιθανή επέμβαση εκτός της Μεσογείου σε περίπτωση κρίσης. Για το λόγο αυτό θεωρώ σκόπιμο να διατηρούμε τις στενότερες δυνατές σχέσεις, και με στενές εννοώ σχέσεις που περιλαμβάνουν σοβαρές επενδύσεις χωρίς ακόμη και οικονομικές αποδόσεις, πρώτα απ' όλα με το Μαρόκο και την Αίγυπτο, που κατέχουν τα "κλειδιά των θυρών" του "σπιτιού" μας, στη συνέχεια με τη Βραζιλία, την Ινδία και τη Νιγηρία, τρεις περιφερειακές δυνάμεις που είναι προικισμένες με όλα τα χαρακτηριστικά για να οριστούν ως τέτοιες, αλλά πάνω απ' όλα είναι γεωστρατηγικά τοποθετημένες με έναν τέλειο τρόπο...".

Αυτή η γεωπολιτική θεώρηση της τάσης για επέκταση, σύμφωνα με κατευθύνσεις που αποκλίνουν από τη Μεσόγειο προς τις εξωευρωπαϊκές ηπείρους, έχει αναπτυχθεί περαιτέρω από ορισμένους μελετητές, μεταξύ των οποίων είναι σκόπιμο να θυμηθούμε τον Μάρκο Αντόνιοιτς, έναν νέο Ιταλό γεωπολιτικό, ο οποίος συνοψίζει καλά όσα έχουν μόλις ειπωθεί.

Είναι πράγματι σκόπιμο να θυμηθούμε ότι η Ιταλία, μια μεσαίου μεγέθους περιφερειακή δύναμη με παγκόσμια οικονομικά συμφέροντα, πρέπει να είναι σε θέση να αναπτύξει το εμπόριό της πέρα από το γεωγραφικό όριο που επιβάλλει η Μεσόγειος Θάλασσα. Η δυνατότητα να ακολουθηθούν οι τρεις οικονομικές κατευθύνσεις, η ευρωπαϊκή, η ευρασιατική και η ευρωαμερικανική, επιτρέπει στη χώρα μας να διαδραματίσει σημαντικό και ανεξάρτητο ρόλο σε ευρωπαϊκό επίπεδο.

Η έννοια της Ευρύτερης Μεσογείου, όπως την αντιλαμβάνεται η Ιταλία, παρουσιάζει κοινά στοιχεία με τις χώρες της νότιας Ευρώπης (Ισπανία, Γαλλία και κυρίως Ελλάδα) και με τις γεωπολιτικές αντιλήψεις άλλων κρατών που κινούνται σε αυτή τη θάλασσα. Η ιστορία μάς δείχνει, στην πραγματικότητα, ότι αυτές οι αντιλήψεις για τη Μεσόγειο είναι διαφορετικές ανάλογα με τα κράτη που έχουν δείξει ενδιαφέρον για αυτήν. Για τις αγγλοσαξονικές χώρες (Ηνωμένο Βασίλειο και ΗΠΑ) γίνεται οπισθοφυλακή που πρέπει να υπερασπιστεί προκειμένου να εξασφαλιστεί η κυριαρχία σε άλλες περιοχές μεγαλύτερου ενδιαφέροντος (έλεγχος στη Μέση Ανατολή και στις διαδρομές μεταξύ των δύο ωκεανών - Ινδικού και Ατλαντικού - που χαρακτηρίζεται από την κυριαρχία των σημείων διέλευσης και των στρατηγικών προπυργίων:

Σικελία, Κύπρος, Μάλτα, κ.λπ.). Για αυτές τις χώρες είναι επομένως ένα μέσο για την επίτευξη ενός σκοπού που βρίσκεται εκτός της ίδιας της Μεσογείου.

Για τις μεσογειακές χώρες, αντίθετα, αντιπροσωπεύει το σημείο εκκίνησης κάθε προβολής προς τα έξω, απαραίτητο για τη διασφάλιση ενός επαρκούς στρατηγικού βάθους, απαραίτητου θεμέλιου της ασφάλειας του κράτους. Σε αυτή την περίπτωση, η Μεσόγειος δεν αποτελεί επομένως ένα μέσο, αλλά μάλλον το τέλος κάθε γραμμής δράσης που συγκεκριμενοποιείται σε αυτήν. Σχεδιάζεται, εν συντομία, μια σύγκρουση μεταξύ μιας βούλησης για κυριαρχία στα σημεία στενότητας και έλεγχο των γραμμών επικοινωνίας και μιας που συνδέεται με την προβολή σταθερότητας.

Ως κοινό παράγοντα στις δύο προαναφερθείσες αντιλήψεις, λαμβάνοντας υπόψη ότι οι πολυάριθμες διαιρέσεις, οι διαφορετικές αντιληπτές ταυτότητες και οι πολλές μεταβλητές που είναι χαρακτηριστικές αυτού του επιχειρησιακού θεάτρου δεν μπορούν να εξαλειφθούν, επισημαίνεται η κοινή ανάγκη να συγκρατηθούν, σε περίπτωση που συγκρουστούν μεταξύ τους, εμποδίζοντάς τες να εκφυλιστούν σε ευρέως διαδεδομένη σύγκρουση. Θα πρέπει επομένως να είναι απαραίτητο να εκφραστεί μια κοινή βούληση για συνεργασία και μια προσπάθεια ενσωμάτωσης μέσω ανοχής και κοινής χρήσης. Αυτό δεν πρέπει να περιορίσει, ωστόσο, την απαραίτητη σταθερότητα και αποφασιστικότητα στον περιορισμό των ευρέως διαδεδομένων δυσκολιών που εκφράζονται από την απειλή και τον κίνδυνο που αντιπροσωπεύουν η τρομοκρατία, η παράνομη μετανάστευση, το έγκλημα κ.λπ.

Ως κοινό παράγοντα στις δύο προαναφερθείσες αντιλήψεις, λαμβάνοντας υπόψη ότι οι πολυάριθμες διαιρέσεις, οι διαφορετικές αντιληπτές ταυτότητες και οι πολλές μεταβλητές που είναι χαρακτηριστικές αυτού του επιχειρησιακού θεάτρου δεν μπορούν να εξαλειφθούν, επισημαίνεται η κοινή ανάγκη να συγκρατηθούν, σε περίπτωση που συγκρουστούν μεταξύ τους, εμποδίζοντάς τες να εκφυλιστούν σε ευρέως διαδεδομένη σύγκρουση. Θα πρέπει επομένως να είναι απαραίτητο να εκφραστεί μια κοινή βούληση για συνεργασία και μια προσπάθεια ενσωμάτωσης μέσω ανοχής και κοινής χρήσης. Αυτό δεν πρέπει να περιορίσει, ωστόσο, την απαραίτητη σταθερότητα και αποφασιστικότητα στον περιορισμό των ευρέως διαδεδομένων δυσκολιών που εκφράζονται από την απειλή και τον κίνδυνο που αντιπροσωπεύουν η τρομοκρατία, η παράνομη μετανάστευση, το έγκλημα κ.λπ.

Με βάση αυτή τη εδραιωμένη και έγκυρη έννοια, η Ευρύτερη Μεσόγειος μπορεί να οριστεί ως "το Θαλάσσιο Επιχειρησιακό Θέατρο πρωταρχικού εθνικού ενδιαφέροντος, που περιλαμβάνει όλες εκείνες τις χώρες προς τις οποίες η Ιταλία ορίζει τη δική της ενιαία και ανεξάρτητη στρατηγική ασφάλειας· περιλαμβάνει γεωγραφικά, επίσης, περιοχές ενδιαφέροντος της Ατλαντικής Συμμαχίας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης."

Ολοκληρώνοντας την ανάλυσή μας, μπορεί να επιβεβαιωθεί ότι η έννοια της "Ευρύτερης Μεσογείου" αντιπροσωπεύει ένα θεμελιώδες στρατηγικό όραμα για την Ιταλία, το οποίο έχει εξελιχθεί με την πάροδο του χρόνου για να ανταποκριθεί στις μεταβαλλόμενες γεωπολιτικές δυναμικές και τα εθνικά συμφέροντα. Ξεκινώντας από έναν γεωστρατηγικό ορισμό της Μεσογείου, έχει κινηθεί προς μια ευρύτερη χροιά, η οποία λαμβάνει υπόψη τις αλληλεπιδράσεις με την Ευρώπη, την Ασία και την Αφρική. Το "στρατηγικό βάθος", που νοείται ως η ικανότητα προβολής της επιρροής πέρα από τα θαλάσσια σύνορα, είναι ένα βασικό στοιχείο για την ασφάλεια και την ευημερία της Ιταλίας. Αυτή η σύντομη ανάλυση έχει εξερευνήσει την εξέλιξη αυτής της έννοιας, από τις πρώτες θαλάσσιες προβολές στην κεντρική Μεσόγειο έως τη διεύρυνση προς τη Μαύρη Θάλασσα, την Ερυθρά Θάλασσα και πέρα, επισημαίνοντας πώς η Ιταλία, μια περιφερειακή δύναμη με παγκόσμια συμφέροντα, πρέπει να αναπτύξει ένα ευρύ και δυναμικό στρατηγικό όραμα για να προστατεύσει τα συμφέροντά της και να διαδραματίσει σημαντικό ρόλο στη διεθνή σκηνή.

Συμπερασματικά, η "Ευρύτερη Μεσόγειος" δεν είναι μόνο μια γεωγραφική έννοια, αλλά ένα στρατηγικό όραμα που αγκαλιάζει τις πολλαπλές διαστάσεις της ιταλικής εξωτερικής πολιτικής. Η Ιταλία, λόγω της θέσης της και της ναυτικής της ιστορίας, έχει έναν κρίσιμο ρόλο να διαδραματίσει σε αυτή την περιοχή, ως γέφυρα μεταξύ διαφορετικών πολιτισμών, οικονομιών και συμφερόντων. Εν συντομία, η "Ευρύτερη Μεσόγειος" αντιπροσωπεύει για την Ιταλία μια μοναδική πρόκληση και ευκαιρία. Αξιοποιώντας πλήρως τις δυνατότητες αυτής της περιοχής, η χώρα μας μπορεί να ενισχύσει την ασφάλειά της, να προωθήσει την ευημερία της και να διαδραματίσει πρωταγωνιστικό ρόλο στη διεθνή σκηνή.

Ακολουθεί μια περίληψη ορισμένων συστάσεων που πρέπει να τονιστούν.

1. Ανάπτυξη ολοκληρωμένης στρατηγικής: Είναι απαραίτητο η ιταλική εξωτερική πολιτική να υιοθετήσει ένα ολοκληρωμένο στρατηγικό όραμα, το οποίο να λαμβάνει υπόψη τις αλληλεπιδράσεις μεταξύ της Μεσογείου, της Αφρικής, της Μέσης Ανατολής και πέρα. Δεν μπορούμε πλέον να σκεφτόμαστε την ασφάλεια και την ευημερία της Ιταλίας με στενούς όρους, αλλά χρειαζόμαστε ένα ευρύ και δυναμικό όραμα, ικανό να προβλέψει τις προκλήσεις και να αδράξει τις ευκαιρίες που παρουσιάζονται σε αυτό το σύνθετο σενάριο.
2. Επένδυση στο Ναυτικό: Το Ναυτικό είναι ένα ουσιαστικό εργαλείο για την προβολή της ιταλικής δύναμης στην "Ευρύτερη Μεσόγειο". Είναι απαραίτητο να διασφαλιστεί ότι το Ναυτικό έχει τις πηγές και τις ικανότητες που είναι κατάλληλες για να διαδραματίσει τον ρόλο του στην προστασία των εθνικών συμφερόντων, τη θαλάσσια ασφάλεια και τη διεθνή συνεργασία.

3. Προώθηση της περιφερειακής συνεργασίας: Η Ιταλία πρέπει να προωθήσει ενεργά την περιφερειακή συνεργασία στη Μεσόγειο, εμπλέκοντας όλες τις παράκτιες χώρες, τόσο ευρωπαϊκές όσο και αφρικανικές και μεσανατολικές. Η δημιουργία στρατηγικών εταιρικών σχέσεων, η προώθηση του διαπολιτισμικού διαλόγου και η κοινή διαχείριση των πόρων είναι βασικά στοιχεία για τη διασφάλιση της σταθερότητας και της ευημερίας της περιοχής.
4. Ενίσχυση της Γαλάζιας Οικονομίας: Η "Ευρύτερη Μεσόγειος" προσφέρει τεράστιες ευκαιρίες για την ανάπτυξη της ιταλικής Γαλάζιας Οικονομίας. Είναι απαραίτητο να επενδύσουμε σε τομείς όπως η αειφόρος αλιεία, η υδατοκαλλιέργεια, οι θαλάσσιες ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, ο παράκτιος τουρισμός και η τεχνολογική καινοτομία, δημιουργώντας συνέργειες μεταξύ δημόσιου και ιδιωτικού τομέα και ενισχύοντας την ιταλική αριστεία σε αυτούς τους τομείς.
5. Αντιμετώπιση γεωπολιτικών προκλήσεων: Η "Ευρύτερη Μεσόγειος" είναι επίσης μια περιοχή που εκτίθεται σε παγκόσμιες προκλήσεις όπως η κλιματική αλλαγή, η παράνομη μετανάστευση, η τρομοκρατία και το οργανωμένο έγκλημα. Η Ιταλία πρέπει να διαδραματίσει ενεργό ρόλο στη διαχείριση αυτών των προκλήσεων, προωθώντας πολυμερείς λύσεις, ενισχύοντας τη διεθνή συνεργασία και επενδύοντας σε μετριοπαθείς πολιτικές και προσαρμογή σε διαφορετικές καταστάσεις.